

Etusivu>Kanteen nostaminen>Missä ja miten?>Minkä valtion lainsäädäntöä sovelletaan?

Minkä valtion lainsäädäntöä sovelletaan?

Slovakia

1 Voimassa olevien lainvalintasääntöjen lähteet

1.1 Kansalliset säännöt

Slovakian keskeinen kansallinen kansainvälisen yksityisoikeuden lähde on kansainvälisestä yksityis- ja prosessioikeudesta annettu laki nro 97/1963, jäljempänä 'kansainvälisestä yksityisoikeudesta annettu laki', jonka 3–31 §:n lainvalintasäännöillä määritellään tietyillä oikeuden aloilla sovellettava laki (oikeus- ja oikeustoimikelpoisuus, oikeustoimien pätevyys, aineellinen oikeus, sopimusoikeus, työoikeus, perintöoikeus, perheoikeus). Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annettua lakia sovelletaan vain, jos suoraan sovellettavassa Euroopan unionin lainsäädännössä tai jossakin Slovakian tasavaltaa sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa tai tarkemmin sanottuna tällaisen sopimuksen täytäntöönpanosäädöksessä ei toisin määrätä. Tästä syystä on muistettava, että kun jäljempänä viitataan kansainvälisestä yksityisoikeudesta annettuun lakiin, sitä sovelletaan vain, jos ei ole olemassa kansainvälistä tai unionin lainsäädäntöä.

Myös muissa Slovakian laeissa kuin kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetussa laissa on erillisiä lainvalintasääntöjä. Tällaisia lakeja ovat muun muassa seuraavat:

- Laki nro 513/1991, jäljempänä 'kauppalaki'. Tämän lain 22 §:ssä olevan lainvalintasäännön lisäksi sen III osastossa on useita kansainvälisen kaupan velvoitteita koskevia säännöksiä, joita sovelletaan muiden säännösten lisäksi sopimusasioissa, joihin liittyy kansainvälinen ulottuvuus.
- Laki nro 311/2001, jäljempänä 'työlaki', 241 a §:n 7 momentti (laki, jonka perusteella määritellään, onko työnantaja varsinainen työnantaja, jos tähän sovelletaan jonkin muun maan kuin jäsenvaltion lakia)
- Vakuutusista annettu laki nro 8/2008, 89 §, jäljempänä 'vakuutus sopimuksiin sovellettava laki'
- Vekseleistä ja sekeistä annettu laki nro 191/1950 sisältää erityisiä säännöksiä vekseleitä (91 § ja sitä seuraavat pykälät) ja sekkejä (69 § ja sitä seuraavat pykälät) koskevasta kansainvälisestä oikeudesta.

1.2 Voimassa olevat monenväliset sopimukset

a) YK:n yleissopimukset: Yleissopimus elatusavun perimisestä ulkomailla, 20.6.1956

Konsulisuhteita koskeva Wienin yleissopimus, 24.4.1963

b) Euroopan neuvoston yleissopimukset: ulkomaisesta lainsäädännöstä saatavia tietoja koskeva eurooppalainen yleissopimus, 7.6.1968; ulkomaisesta lainsäädännöstä saatavia tietoja koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen lisäpöytäkirja, 15.3.1978; eurooppalainen yleissopimus lasten huoltoa koskevien päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja lasten palauttamisesta, 20.5.1980.

c) Kansainvälistä yksityisoikeutta käsittelevän Haagin konferenssin yleissopimukset: riita-asioiden oikeudenkäyntiä koskeva yleissopimus, 1.3.1954; todisteiden vastaanottamista ulkomailla siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa koskeva yleissopimus, 18.3.1970; avioerojen ja asumuserojen tunnustamista koskeva yleissopimus, 1.6.1970; yleissopimus elatusapua koskevien päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, 2.10.1973; oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiantoa ulkomailla siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa koskeva yleissopimus, 15.11.1965; yksityisoikeuden alaa koskeva yleissopimus kansainvälisestä lapsikaappauksesta, 25.10.1980; yleissopimus lasten suojelusta sekä yhteistyöstä kansainvälisissä lapseksiottamisasioissa, 29.5.1993; yleissopimus ulkomaisten yleisten asiakirjojen laillistamisvaatimuksen poistamisesta, 5.10.1961; yleissopimus toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa, 19.10.1996; yleissopimus kansainvälisluonteisten oikeudenkäyntien helpottamisesta, 25.10.1980

d) Lainvalintasääntöjä yhdenmukaistavat sopimukset: yleissopimus liikenneonnettomuuksissa sovellettavasta laista, 4.5.1971; yleissopimus toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa, 19.10.1996

e) Aineellisen oikeuden suoria sääntöjä yhdenmukaistavat sopimukset: YK:n yleissopimus kansainvälistä tavaran kauppaa koskevista sopimuksista, 11.4.1980; yleissopimus vanhentumisajasta kansainvälisessä irtaimien esineiden kaupassa, New York, 14.6.1974, sellaisena kuin se on muutettuna 11.4.1980 tehdyllä lisäpöytäkirjalla

f) Sovittelua koskevat sopimukset: yleissopimus ulkomaisten välitystuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, 10.6.1958; eurooppalainen yleissopimus kansainvälisestä kauppaoikeuden alalla sovellettavasta sovittelusta, 21.4.1961

g) Kansainväliset kuljetussopimukset: yleissopimus tavaran kansainvälisessä tiekuljetuksessa käytettävästä rahtisopimuksesta, 19.5.1965; kansainvälisiä rautatiekuljetuksia koskeva yleissopimus, 9.5.1980, sellaisena kuin se on muutettuna 20.12.1990 tehdyllä lisäpöytäkirjalla

h) Muut oikeudellisesti merkittävät kansainvälisen yksityisoikeuden yleissopimukset: Muutokset yksityisoikeutta käsittelevän Haagin konferenssin 15.7.1955 tehtyyn perussääntöön, 30.6.2005; UNIDROIT'n yleissopimus varastetuista tai laittomasti maasta viedyistä kulttuuriesineistä, 24.6.1995; lahjontaa koskeva siviilioikeudellinen yleissopimus, 4.11.1999; sopimus ruumiiden kuljettamisesta, 26.10.1973

i) Slovakian tasavaltaa sitovat sopimukset yhteistyöstä oikeusasioissa: yleissopimus valtioiden ja toisten valtioiden kansalaisten välisten sijoituksia koskevien riitaisuuksien ratkaisemisesta, 18.2.1965; yksityisoikeutta käsittelevän Haagin konferenssin perussääntö (voimassa 15.7.1955 lähtien, muutettu 1.1.2007), 31.10.1951; ulkomaisten välitystuomioiden täytäntöönpanoa koskeva yleissopimus, 26.9.1927; välitysheitoja koskeva pöytäkirja, 24.9.1923; yleissopimus taloudellisista ja tieteellis-teknisistä yhteistyöstä johtuvien siviilioikeudellisten riita-asioiden ratkaisemisesta välitysmenettelyllä, 26.5.1972; yleissopimus elatusapua koskevien päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, 15.4.1958; yleissopimus tietyillä yhteistyöaloilla toimivien hallitustenvälisten taloudellisten organisaatioiden oikeudellisesta asemasta, erioikeuksista ja vapauksista, 5.12.1980

j) Teollis- ja tekijänoikeuksia koskevat yleissopimukset (esimerkkejä): teollisoikeuksien suojelemista koskeva Pariisin yleissopimus, 20.3.1883; Bernin yleissopimus kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamisesta, 9.9.1886

Muita Slovakian tasavaltaa sitovia sopimuksia löytyy Slovakian ulko- ja Eurooppa-asiain ministeriön verkkosivustolta osoitteesta www.mzv.sk.

1.3 Pääasialliset voimassa olevat kahdenväliset sopimukset

1. Tšekkoslovakian sosialistisen tasavallan ja Unkarin kansantasavallan sopimus oikeusavusta ja oikeussuhteiden määrittelystä siviili-, perhe- ja rikosoikeudellisissa asioissa, 28.3.1989

2. Tšekkoslovakian sosialistisen tasavallan ja Puolan kansantasavallan sopimus oikeusavusta ja oikeussuhteiden määrittelystä siviili-, perhe- ja rikosoikeudellisissa asioissa, 21.12.1987
3. Tšekkoslovakian sosialistisen tasavallan ja Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton sopimus oikeusavusta ja oikeussuhteista siviili-, perhe- ja rikosoikeudellisissa asioissa, 12.8.1982
4. Tšekkoslovakian sosialistisen tasavallan ja Itävallan sopimus keskinäisistä suhteista siviilioikeudellisissa asioissa, asiakirjoista ja oikeudellisista tiedoista sekä lisäpöytäkirja, 10.11.1961
5. Slovakian tasavallan ja Tšekin tasavallan sopimus tuomiovaltaa käyttävien elinten antamasta oikeusavusta ja tiettyjen oikeussuhteiden määrittelystä siviili- ja rikosoikeudellisissa asioissa, 29.10.1992
6. Tšekkoslovakian sosialistisen tasavallan ja Jugoslavian sosialistisen liittotasavallan sopimus oikeussuhteiden määrittelystä siviili-, perhe- ja rikosoikeudellisissa asioissa, 20.1.1964

2 Lainvalintasääntöjen soveltaminen

2.1 Tuomarin velvollisuus soveltaa lainvalintasääntöjä omasta aloitteestaan

Oikeusviranomaisen tehtävänä on määrittää asianmukainen oikeussääntö ja soveltaa sitä tiettyyn oikeussuhteeseen omasta aloitteestaan sen periaatteen mukaisesti, että riita-asian osapuolten ei tarvitse esittää tai osoittaa asiaansa sovellettavaa lakia. Soveltamisen osalta Slovakian lainsäädännössä erotetaan toisistaan lainvalintaa koskevat pakottavat ja oletussäännöt. Pakottavia lainvalintasääntöjä ovat säännöt, joita tuomarin on sovellettava siihen katsomatta, mitä osapuolet haluavat tai ovatko ne vedonneet johonkin oikeuteen. Oletussääntöjä – jotka ovat Slovakian oikeudessa tyyppillisiä sopimuksia koskevissa asioissa – ovat oikeussäännöt, jotka voidaan syrjäyttää tai joita voidaan muuttaa asianosaisten sopimuksella.

2.2 Renvoi

Slovakian kansainvälisessä yksityisoikeudessa katsotaan sen lainvalintasääntöjen mukaiset viittaukset viittauksiksi asianomaisen valtion koko oikeusjärjestelmään sen lainvalintasäännöt mukaan lukien. Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetussa laissa (35 §) säädetty yleissääntö on, että edelleen- tai takaisinviittaus (*renvoi*) voidaan hyväksyä, jos se edistää asian järkevää ja oikeudenmukaista ratkaisemista. Päättyessään edelleen- tai takaisinviittauksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä tuomioistuimien saa ottaa huomioon vain tosiasiallisia ja oikeudellisia seikkoja, jotka saattavat vaikuttaa sovellettavan lain valintaan, mutta ei tekijöitä, jotka saattavat vaikuttaa itse asian aineelliseen ratkaisemiseen. Slovakian oikeudessa edelleen- tai takaisinviittaus hyväksytään asioissa, jotka liittyvät henkilöön, perheoikeuteen ja perimyoikeuteen. Sopimuksia koskevissa asioissa edelleen- tai takaisinviittaukselta sovelletaan vain hyvin poikkeuksellisesti, ja lainvalintaa koskevissa asioissa se on suoranaisesti pois suljettu (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 9 §:n 2 momentti). Vekseleistä ja sekeistä annettu laki sisältää erityisen järjestelyn, jonka mukaan edelleen- tai takaisinviittaus on hyväksyttävä ilman, että tuomioistuimen täytyy tutkia järkevän ja oikeudenmukaisen ratkaisun vaatimusta (vekseleistä ja sekeistä annetun lain 69 ja 91 §).

2.3 Liittymän muuttuminen

Slovakian oikeudessa ei ole liittymäperusteen muuttamista koskevaa yleissääntöä. Jos Slovakian lainvalintasäännössä ei määritetä liittymäperusteen arvioinnin ajankohtaa, Slovakian tuomioistuimet päättävät sen jostain toisesta liittymäperusteesta tai oikeuskäytännön perusteella. Yleensä kuitenkin huomioon otetaan se ajankohta, jolloin oikeudellinen tilanne on syntynyt, tai tarkemmin ilmaistuna menettelyn aloittamisajankohta asian erityisten olosuhteiden mukaan.

Oikeudellisen aseman muutos on tyyppillistä irtaimelle omaisuudelle. Sijainnin perusteella sovellettavan lain kriteerin muuttamista säännellään kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 6 §:ssä, jossa erotetaan toisistaan irtain omaisuus sinänsä (yleisesti) ja sopimuksen nojalla kuljetettava irtain omaisuus (kuljetettavana olevat tavarat). Kun kyse on irtaimesta omaisuudesta sinänsä, sovelletaan sen paikan lakia, jossa omaisuus oli sinä ajankohtana, kun oikeuden luonut tai mitätöinyt seikka ilmeni. Oikeuskäytännössä on kuitenkin vahvistettu, että toisen valtion oikeuden nojalla hankitun esineoikeuden sisältö ja vaikutuksia (esimerkiksi yhdessä maassa hankittujen oikeuksien siirtäminen vastaavaan luokkaan toisessa maassa) on arvioitava omaisuuden uuden (nykyisen) sijaintipaikan oikeuden mukaisesti.

Kuljetettavana olevaa omaisuutta koskevissa tapauksissa (joissa omaisuuden kuljetuksen on yhä oltava meneillään) liittymäperusteena on sen paikan laki, josta omaisuus lähetettiin. Kysymys irtainta omaisuutta koskevien liittymäperusteiden muuttumisesta saattaa nousta esiin myös pitkäaikaisen hallinnan nojalla syntyvän omistusoikeuden yhteydessä. Juuri tätä varten kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 8 §:ssä täsmennetään, että tällaiseen omistusoikeuteen sovelletaan sen paikan lakia, jossa omaisuus oli pitkäaikaisen hallinnan alkaessa. Pitkäaikaisen hallinnan nojalla syntyvän omistusoikeuden saaja voi kuitenkin tukeutua sen valtion lakiin, jossa omistusoikeus syntyi, jos kaikki kyseisen valtion lain tällaista omistusoikeutta koskevat edellytykset täyttyivät siitä hetkestä lähtien, kun omaisuus oli tässä valtiossa. Jos omaisuus on vähitellen siirretty useamman kuin yhden valtion alueelle, edellytykset arvioidaan joko sen paikan lain mukaan, jossa omaisuus sijaiti pitkäaikaisen hallinnan alkaessa, tai sen paikan lain mukaan, jossa omaisuus oli jatkuvasti koko pitkäaikaisen hallinnan nojalla syntyvän omistusoikeuden kannalta merkityksellisen ajanjakson ajan.

2.4 Poikkeukset normaaliin lainvalintasääntöjen soveltamiseen

Pakottavat säännökset ja oikeusjärjestystä koskeva varauksena

Pakottavien säännösten ja oikeusjärjestystä koskevan varauksen keskeinen ero on niiden vaikutus: pakottavat säännökset toimivat hyökkäävästi (toisen valtion lain sisältöön katsomatta), kun taas oikeusjärjestystä koskevan varauksen toiminta on puolustavaa (sitä sovelletaan vain, kun toisen valtion lainsäädännön soveltaminen vaarantaisi ilmoitetut etunäkökohdat). Oikeusjärjestystä koskeva varauksena ei suojaa kaikkia Slovakian oikeuden pakottavia säännöksiä, vaan ainoastaan niitä, joita pidetään periaatteellisesti keskeisinä kysymyksinä (kuten yksiavioisuuden periaate).

Pakottavia säännöksiä ovat kansallisen oikeuden säännökset, joista ei voida poiketa, vaan joita on sovellettava kaikissa tilanteissa riippumatta siitä laista, jonka mukaisesti tiettyä oikeudellista suhdetta on lainvalintasääntöjen perusteella käsiteltävä. Yleensä ne ovat luonteeltaan julkisoikeudellisia, mutta ne voivat olla myös yksityisoikeudellisia, jos niiden tarkoituksena on suojata tiettyä merkittävää etua. Tuomioistuimien arvioi, onko tietty säännös pakottava.

Pakottavia säännöksiä ei määritetä selkeästi lainsäädännössä; ne ovat tyyppillisiä kuluttajaoikeudessa ja erällä työoikeuden aloilla (esimerkiksi työterveyttä ja turvallisuutta ja työaikoja koskevat säännöt). Esimerkiksi perheoikeudessa perheeseen ja nuoriin kohdistuvia rikoksia koskevat rikoslain säännökset ovat pakottavia säännöksiä.

Oikeusjärjestystä koskevasta varauksesta säädetään kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 36 §:ssä, jonka mukaan toisen valtion säännöstä ei voida soveltaa, jos sen soveltamisen vaikutus olisi vastoin Slovakian tasavallan yhteiskunta- ja valtiojärjestelmän perusperiaatteita ja sen lakeja, joita on noudatettava ehdottomasti osapuolten tahdosta riippumatta. Tällä tarkoitetaan erityisesti perustuslain säännöksiä, joissa säädetään oikeudesta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin sekä yhdenvertaisuutta lain edessä ja muun muassa sukupuoleen, rotuun, ihonväriin, uskontoon ja kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kieltoa koskevista perusperiaatteista. Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain tarkoituksen mukaisesti oikeusjärjestystä koskevaa varauksena on käytettävä säästeliäästi, ja soveltaessaan sitä tuomioistuimet eivät saa tutkia tai arvioida toisen valtion säännöstä, vaan ainoastaan niitä vaikutuksia, joita sen soveltaminen aiheuttaisi Slovakian tasavallan oikeusjärjestykseen.

2.5 Vieraan valtion lain sisällön selvittäminen

Slovakian tasavalta on yksi niistä valtioista, joissa oikeudellista säännöstä kohdellaan oikeusseikkana eikä todeksi osoitettavana seikkana. Tästä syystä oikeusviranomaiset toteuttavat omasta aloitteestaan toimenpiteitä oikeudellisten säännösten määrittämiseksi. Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 53 §:n mukaan oikeusviranomaisen on toteutettava toisen valtion lain määrittämiseksi kaikki tarvittavat toimenpiteet, muun muassa hankittava toisen valtion lain sisältö käyttämällä omia resurssejaan, konsultoimalla yleisesti saatavilla olevia lähteitä, velvoittamalla menettelyn osapuolet toimittamaan tietoja tai pyytämällä tietoja oikeusministeriöstä (jonka on toimittava tällaisten pyyntöjen perusteella). Tämä tarkoittaa, että tuomarit voivat käyttää myös omia tietojaan toisen valtion lain sisällöstä tai määrittää sen kansainvälisen yksityisoikeuden asiantuntijoiden tai menettelyn osapuolten tai jopa internetin avulla. Jos toisen valtion lain sisältöä ei voida määrittää kohtuullisessa ajassa tai jos tällaiseen määrittämiseen liittyy vakavia esteitä tai se on mahdotonta, sovelletaan Slovakian oikeutta. Mikäli toisen valtion lain sisällön määrittämisen yhteydessä syntyy epäselvyyksiä, tuomioistuimilla on oikeus pyytää oikeusministeriötä tekemään yhteistyötä.

3 Lainvalintasäännöt

3.1 Sopimusvelvoitteet ja oikeustoimet

Sopimusvelvoitteet

Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain soveltamisalaan kuuluvat vain yksityisoikeudelliset sopimukset eli siviili-, perhe- ja työoikeudelliset ja muut vastaavat sopimukset, joissa on kansainvälinen ulottuvuus. Sopimuspuolten tahdonautonomian periaatteen mukaisesti kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 9 §:ssä asetetaan varallisuussuhteiden osalta selvästi etusijalle sopimuspuolten itse tekemä lainvalinta (lisäksi tämä mahdollistaa lainvalinnan myös työsuhteiden alalla). Lainvalintaa on rajoitettu vain kuluttajasopimusten osalta: jos valittu laki ei anna riittävää kuluttajansuojaa, sovelletaan sitä oikeusjärjestelmää, jonka mukaan kuluttajaa kohdellaan suotuisammin (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 9 §:n 3 momentti ja 10 §:n 4 momentti). Jos lainvalintaa ei ole tehty, sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä, jonka laki takaa järkevän ratkaisun kyseisen tyyppisten sopimusten kohdalla. Järkevän ratkaisun periaatteen mukaisesti kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 10 §:n 2 ja 3 momentissa esitetään esimerkkejä siitä, mitä lakeja yleensä sovelletaan tiettytyypisiin sopimuksiin: esimerkiksi ostosopimuksiin sovelletaan sen paikan lakia, jossa myyjällä on rekisteröity toimipaikka. Sopimusvelvoitteiden osalta kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetulla lailla säännellään myös sopimussuhteiden aineellisia oikeusvaikutuksia (12 §), vanhentumisaikaa ja korvauksia (13 §) sekä yksipuolisia säädöksiä koskevia järjestelyjä (14 §) riippumatta siitä, onko ne osoitettu jollekin nimetylle yhteisölle (liittymäperuste on tällaisissa tapauksissa velallisen kotipaikka).

Vekseleitä ja sekkejä koskevan kansainvälisen oikeuden sopimusvelvoitteita säännellään nimenomaisesti vekseleistä ja sekeistä annetulla lailla (69 § ja sitä seuraavat pykälät sekä 91 § ja sitä seuraavat pykälät).

Oikeustoimet

Oikeustoimien pätevyteen, pätemättömyyden seurauksiin ja oikeustoimen muotoon liittyviä lainvalintakysymyksiä säännellään kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 4 §:ssä. Oikeustoimen vaikutuksiin sovellettavaa lakia sovelletaan myös sen pätevyttä ja pätemättömyyttä koskeviin kysymyksiin. Sovellettava laki määritetään kyseistä oikeustoimea varten täsmennettyjen merkityksellisten lainvalintasääntöjen perusteella. On kaksi poikkeusta, joissa oikeustoimen pätevyteen ja sen pätemättömyyden seurauksiin ei sovelleta samaa lakia kuin vaikutuksiin: jos laissa säädetään toisin tai jos tämä on välttämätöntä järkevän ratkaisun kannalta. Oikeustoimen muodon osalta riittää, että oikeustoimi on toteutettu sen paikan lain mukaisesti, jossa toimi toteutettiin tai jossa sitä toteutetaan. Tästä syystä ei ole välttämätöntä noudattaa oikeuspaikan tuomioistuimen valitsemassa laissa edellytettyä oikeustoimen muotoa, kuten oikeustoimen pätevyuden kohdalla. Tätä toissijaista lainvalintasääntöä ei kuitenkaan voida käyttää, jos oikeuspaikan tuomioistuimen valitsemassa sopimukseen sovellettavassa laissa säädetään, että ollakseen pätevä sopimuksen on oltava kirjallinen.

3.2 Sopimukseen perustumattomat velvoitteet

Sopimukseen perustumattomia velvoitteita koskeva keskeinen kansallinen lainvalintasääntö on kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 15 §, jonka mukaan yleisesti sovellettavasta lainsäädännöstä johtuvan velvollisuuden rikkomisesta aiheutuneisiin vahingonkorvausvaatimuksiin (sopimukseen perustumaton vahingonkorvaus) tai tapauksiin, joissa laki edellyttää korvauksia teon lainvastaisuuteen katsomatta (vastuu tuloksesta), sovelletaan sen paikan lakia, jossa vahinko tapahtui, tai sen paikan lakia, jossa korvausoikeuden aiheuttanut tapahtuma tapahtui. Muun muassa asiainhuoltoon ja perusteettomaan etuun sovellettavat liittymäperusteet johtuvat soveltuvin osin kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 15 §:stä ja muista säännöksistä.

3.3 Henkilöoikeudellinen asema ja sen vaikutus henkilötietoihin (nimi, asuin- ja kotipaikka, oikeuskelpoisuus)

Yleiset lainvalintasäännöt, joilla määritetään luonnollisen henkilön oikeushenkilöyteen sovellettava laki, säädetään kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 3 §:ssä, jonka mukaan henkilön oikeus- ja oikeustoimikelpoisuuteen sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalainen hän on. Jos oikeustoimen on suorittanut Slovakian tasavallassa toisen valtion kansalainen, joka ei ole oikeustoimikelpoinen sen valtion oikeuden mukaan, jonka kansalainen hän on, riittää, että hän on oikeustoimikelpoinen kyseisen oikeustoimen suhteen Slovakian oikeuden nojalla. Tällaista oikeustoimea ei kuitenkaan välttämättä katsota päteväksi muiden valtioiden, kuten kyseisen henkilön kotivaltion, lainsäädännön nojalla.

Slovakian kansallisen oikeuden mukaan luonnollisen henkilön oikeuksia ja velvollisuuksia koskeva oikeuskelpoisuus alkaa syntymästä (myös siitetyllä lapsella, jos se syntyy elävänä, on tällainen oikeuskelpoisuus) ja päättyy kuolemaan (kun tuomioistuin julistaa henkilön kuolleeksi). Täysimääräinen oikeuskelpoisuus saavutetaan 18 vuoden iässä tai solmimalla avioliitto (mikä on mahdollista 16 vuoden iästä lähtien). Täysimääräinen oikeuskelpoisuus on oikeudenkäyntikelpoisuuden edellytys, joskin lainsäädännössä voidaan antaa oikeudenkäyntikelpoisuus osapuolelle, jolla muutoin ei sitä olisi, kuten alaikäiselle vanhemmalle adoptioimenettelyissä kyseisen vanhemman täyttäessä 16 vuotta. Alaikäiset ovat oikeuskelpoisia vain sellaisten toimien osalta, jotka luonteensa vuoksi ovat asianmukaisia heidän ikäänsä vastaavan älyllisen ja henkisen kypsyyden huomioon ottaen. Ikärajan lisäksi henkilön on myös oltava mieleltään terve, jotta hän voi olla täysin oikeuskelpoinen. Vain tuomioistuin voi kumota henkilön oikeuskelpoisuuden tai rajoittaa sitä.

Oikeuskelpoisuutta koskevia erityisiä lainvalintasääntöjä sovelletaan avioliittokelpoisuuteen (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 19 § – ks. 3.5 kohta), testamentin laatimiseen ja peruuttamiseen (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 18 § – ks. 3.7 kohta) ja ulkomaalaisten oikeudenkäyntikelpoisuuteen (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 49 §). Slovakian oikeuden mukaiseen oikeushenkilöiden oikeuskelpoisuuteen sovellettavat lainvalintasäännöt sisältyvät kauppalain 22 §:ään, jonka mukaan oikeushenkilöiden henkilöstatuutti perustuu perustamisteoriaan, ja sovellettavan lain nojalla niille myönnetty oikeuskelpoisuus myönnetään myös Slovakian oikeuden nojalla. Arvioinnista, joka koskee henkilön kelpoisuutta tehdä vekseleihin tai sekkeihin liittyviä oikeudellisia sitoumuksia, säädetään vekseleistä ja sekeistä annetussa laissa, jonka mukaan henkilöä sitoo sen valtion laki, jonka kansalainen hän on.

Siviilisäädyn osalta Slovakian oikeudessa ei käytetä liittymäperusteena termiä "kotipaikka", eikä se tarkoita samaa kuin Slovakian käyttämä "pysyvä asuinpaikka" (joka on kirjattu Slovakian tasavallan väestörekisteriin). Henkilön oikeus nimeen kuuluu vastaavasti henkilöstatuutin alaisiin asioihin, ja siihen sovelletaan kyseisen henkilön oikeuskelpoisuuteen ja oikeudenkäyntikelpoisuuteen sovellettavaa lakia.

3.4 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen, mukaan lukien adoptio

3.4.1 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen

Slovakian oikeuden mukaan äiti on lapsen synnyttänyt nainen. Jos äitiydestä on epäselvyyttä, tuomioistuin ratkaisee asian syntymän suhteen selvitettyjen tosiseikkojen perusteella. Isyys määritetään kolmen kumottavissa olevan isyyttä koskevan olettaman perusteella, joista säädetään perheestä annetussa

laissa nro 36/2005 (perhelaki): i) avioliiton kesto; ii) vanhempien rekisteritoimistossa tekemä ilmoitus vanhemmuuden tunnustamisesta; ja iii) oletetun isän ja lapsen äidin välisen sukupuoliyhteyden ajankohta.

Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annettu laki sisältää vanhemmuuden toteamista (tunnustamista tai kiistämistä) koskevia lainvalintasääntöjä, jotka liittyvät lapsen syntymäaikaan. Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 23 §:n mukaan tällaisissa tapauksissa sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisuuden lapsi on syntymän perusteella saanut. Tätä lakia sovelletaan erityisesti määritettäessä, ketä vanhemmuutta koskeva ilmoitus voi koskea, missä muodossa tällainen ilmoitus on tehtävä ja onko mahdollista tunnustaa siitety lapsen vanhemmuus. Jos lapsi saa syntymän perusteella useamman kuin yhden valtion kansalaisuuden tai ei saa mitään kansalaisuutta, sovelletaan kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 33 §:ää. Jos lapsi on saanut tällä tavalla Slovakian kansalaisuuden, mutta on syntynyt ja asuu ulkomailla, sovelletaan tässä tapauksessa sen valtion lakia, jossa lapsi vakituisesti asuu. Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 23 §:n 3 momentissa säädetään, että jos lapsi (kansalaisuuteen katsomatta) asuu (eli hänellä on pysyvä asuinpaikka) Slovakian tasavallassa vanhemmuuden määrittämisen ajankohtana, vanhemmuus voidaan määrittää Slovakian oikeuden nojalla, jos tämä on lapsen edun mukaista. Tällä säännöksellä mahdollistetaan se vaihtoehto, että vanhemmuuden tunnustamisen pätevyttä tarkastellaan sen valtion lain nojalla, jossa vanhemmuus tunnustettiin, eikä sen valtion lain nojalla, jonka kansalainen lapsi oli syntymähetkellä. Jotta vanhemmuuden tunnustaminen on pätevä, riittää kuitenkin, että se on sen valtion lain mukainen, jossa tunnustaminen tapahtui.

3.4.2 Adoptio

Slovakian perhelain mukaan adoptio luo adoptoidun lapsen ja adoptiovanhemman (ja tämän sukulaisten) välille suhteen, joka on oikeudellisesti sama kuin biologisessa perheessä. Vain tuomioistuim voi tehdä päätöksen adoptiosta adoptiovanhemman ehdotuksesta. Tämän ei tarvitse olla Slovakian kansalainen, mutta hänet on merkittävä adoptiotodistukseen lasten sosiaalisesta ja oikeudellisesta suojelusta ja sosiaalisesta holhouksesta annetun lain nro 305/2005 mukaisesti. Vain alle 18-vuotiaita lapsia voidaan adoptoida. Nykyisessä lainsäädännössä sallitaan lapsen yhteinen adoptio vain avioliitossa oleville puolisoille (tai lapsen vanhemman kanssa avioliitossa olevalle puolisoille tai vanhemman tai adoptiovanhemman leskelle). Poikkeustapauksissa lapsen voi adoptoida myös yksin elävä henkilö. Alaikäisen adoptointi ulkomailla edellyttää Slovakian työ-, sosiaali- ja perheministeriön tai tämän ministeriön nimeämän valtionhallinnon viranomaisen hyväksyntää. Adoptio voidaan peruuttaa tuomioistuimen päätöksellä kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun adoptiopäätöksestä tulee pätevä.

Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 26 §:n mukaan adoptioon sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalainen adoptiovanhempi on. Jos adoptiovanhemmat ovat eri maiden kansalaisia, sovelletaan sen valtion lakia, jossa puolisoilla on yhteinen vakituinen asuinpaikka. Ellei tällaista asuinpaikkaa ole, adoptioon sovelletaan sen valtion lakia, johon heillä on läheisimmät siteet. Slovakian oikeutta voidaan soveltaa, jos toisen valtion laki ei salli adoptiota lainkaan tai sallii sen vain poikkeuksellisen tiukoin edellytyksin ja jos ainakin toinen adoptiovanhemmista on asunut Slovakian tasavallassa pitkään (mikä oikeuskäytännössä tarkoittaa vähintään yhtä vuotta). Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 26 a §:n mukaan lapsen sijoittamista adoptiota edeltävään hoitoon (joka Slovakian lainsäädännön mukaan edeltää adoptiota) säännellään sen valtion lailla, jossa lapsen vakituinen asuinpaikka on. Arvioitaessa tarvetta pyytää adoptioon lapsen suostumus tai muiden henkilöiden tai instituutioiden hyväksyntä sovelletaan sen maan lakia, jonka kansalainen adoptoitava lapsi on (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 27 §). Tätä säännöstä sovelletaan myös adoption kaltaisissa asioissa, kuten avioliiton ulkopuolella syntyneen lapsen isyyden tunnustamisessa (jota Slovakian oikeudessa ei tunneta).

3.5 Avioliitto, avoliitto, muu parisuhde, avioero, asumusero, elatusvelvollisuus

3.5.1 Avioliitto

Slovakian oikeuden mukaan avioliiton voivat solmia vain mies ja nainen, jotka ovat mieleltään terveitä; he eivät saa avioliiton solmimisajankohtana olla toisessa avioliitossa. Laissa kielletään avoliitto suoraan ylenevässä ja alenevassa polvessa olevien sukulaisten sekä sisarusten välillä samoin kuin alaikäisten välillä (tuomioistuim voi poikkeuksellisesti sallia yli 16-vuotiaan alaikäisen avioliiton). Tämä ikä koskeva ehto voidaan luokitella Slovakian oikeuden pakottavaksi säännöksi. Slovakian lainsäädännön mukaan avoliitto solmitaan väestörekisteritoimistossa tai kirkkoliselle viranomaiselle annettavalla yhteisen tahdon ilmoituksella.

Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain mukaan (19 ja 20 §) henkilön avoliittokelpoisuuteen ja avioliiton pätevyteen sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalainen henkilö on. Avioliiton solmimismuodon osalta sovelletaan sen paikan lakia, jossa avoliitto solmitaan. Toisin kuin yleisissä lainvalintasäännöissä (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 3 ja 4 §), mahdollisuus soveltaa toissijaisesti Slovakian oikeutta on suljettu pois. Koska avioliiton solmimismuotoa arvioitaessa sovelletaan sen paikan lakia, jossa avoliitto solmitaan, tätä lakia sovelletaan myös arvioitaessa muun muassa tapaa, jolla henkilö ilmaisee suostumuksensa avoliittoon, todistajien määrää, avoliittoon vihkimiseen toimivaltaista elintä ja mahdollisuutta valtakirja-avoliittoon. Tätä perustetta ei sovelleta ulkomailla tapahtuviin vihkimisiin. Vihkimiseen valtuutetun muun kuin Slovakian viranomaisen ulkomailla suorittamaa Slovakian kansalaisten vihkimistä säännellään nimenomaisesti kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 20 a §:ssä, jonka mukaan tällainen avoliitto on pätevä Slovakian tasavallassa, jos se on pätevä siinä valtiossa, jonka viranomainen suoritti vihkimisen, ja jos avoliitolle ei ole esteitä Slovakian aineellisen oikeuden nojalla.

3.5.2 Avoliitto ja muu parisuhde

Slovakian oikeudessa ei ole säännöksiä muista parisuhteista kuin avioliitosta. Oikeuskirjallisuudessa tunnustetaan avoparin olemassaolo, toisin sanoen mies ja nainen, jotka eivät ole avioliitossa, mutta muodostavat parisuhteen. Tämä on kuitenkin *de facto* parisuhde, jolla ei ole oikeudellista merkitystä. Vastaavasti Slovakian oikeudessa ei tunnusteta samaa sukupuolta olevien henkilöiden (rekisteröityjä) parisuhteita eikä asumuseroa.

3.5.3 Avio- ja asumusero

Kansallisen aineellisen oikeuden mukaan avioero tarkoittaa sitä, että tuomioistuim purkaa elävien puolisojen välisen avioliiton. Alaikäisen vanhempien erotessa tuomioistuimen on päätettävä myös heidän vanhempainoikeuksiensa ja velvollisuuksiensa harjoittamisesta. Slovakian lainsäädännössä sallitaan myös huoltajuuden vuorottelu.

Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 22 §:ssä säädetään lainvalintasäännöt, joita sovelletaan aviollisen yhteiselämän purkamiseen avioerolla, julistamalla avoliitto pätemättömäksi tai toteamalla, ettei avoliittoa ole koskaan ollut olemassa. Tästä syystä sitä sovelletaan ensisijaisesti elävien puolisojen välisen avioliiton purkamista koskeviin lainvalintasääntöihin. Avioliiton purkamiseen sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisia puoliset ovat avioeroa hakiessaan. Kuten puolisojen henkilökohtaisten ja varallisuussuhteiden kohdalla, perusteena sovelletaan heidän kansalaisuuttaan tietynä ajankohtana eli avioeron vireillepanon ajankohtana (näin ollen heidän alkuperäisellä kansalaisuudellaan tai kansalaisuuden muutoksilla ei ole merkitystä). Jos puoliset olivat avioeron vireillepanoajankohtana eri valtioiden kansalaisia, kansalaisuusperustetta ei voida soveltaa, ja tällöin sovelletaan Slovakian oikeutta. Jos sovellettavassa (toisen valtion) laissa ei sallita avioliiton purkamista avioeropäätöksellä tai se sallitaan vain poikkeuksellisen tiukoin ehdoin, mutta puoliset – tai ainakin toinen heistä – on asunut Slovakian tasavallassa pitkään, voidaan soveltaa Slovakian oikeutta. Koska tämä mahdollisuus on avoin vain henkilöille, joilla on riittävä yhteys Slovakian tasavaltaan, oikeuskäytännössä on todettu, että tällaisten henkilöiden on täytynyt asua Slovakian tasavallassa vähintään vuoden ajan.

Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 22 §:n 3 momentissa säädetyt liittymäperusteet, joiden nojalla arvioidaan avioliiton pätevyttä ja olemassaoloa, ovat puolisojen kansalaisuusvaltion lain osalta ristiriidassa kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 19 ja 20 §:n kanssa, joissa säädellään avoliittokelpoisuutta, avioliiton pätevyttä ja avioliiton muotoa. Oikeuskäytännössä on vahvistettu, että kansainvälisestä yksityisoikeudesta

annetun lain 19 ja 20 §:ää sovelletaan, jos avioliiton solmimismahdollisuutta (pätevyyden ja muodon osalta) arvioidaan ennen avioliiton solmimista, kun taas kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 22 §:n 3 momenttia sovelletaan, jos avioliiton pätevyyttä arvioidaan jälkikäteen ja jos arviointi koskee avioliiton olemassaoloa. Oikeuskäytännössä on vastaavasti vahvistettu, että kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 22 §:n 3 momentin osalta sovellettava laki on sen valtion laki, jonka kansalaisia puoliset olivat avioliiton solmimisajankohtana.

3.5.4 Elatusvelvollisuus

Slovakian oikeudessa tunnustetaan kuusi elatusvelvollisuuden perustyyppiä: vanhempien elatusvelvollisuus lapsia kohtaan (tätä pidetään tärkeimpänä), lasten elatusvelvollisuus vanhempia kohtaan, muiden sukulaisten välinen elatusvelvollisuus, puolisoiden välinen elatusvelvollisuus, elatusapu eronneelle puolisolle sekä elatusapu ja tiettyjen kulujen korvaaminen naimattomalle äidille. Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 24 a §:n sisältämät lainvalintasäännöt koskevat nimenomaisesti vain vanhempien elatusvelvollisuuksia lapsia kohtaan ja kattavat kaikki tämän elatusvelvollisuuden tyytit lukuun ottamatta lapsen äidin vaatimuksia lapsen isää kohtaan (äidin kansalaisuusvaltion laki, kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 25 §) riippumatta siitä, onko edunsaaja täysi- vai alaikäinen. Näihin suhteisiin sovelletaan sen valtion lakia, jossa edunsaajalla on kotipaikka tai, jos lapsi on alaikäinen, vakituinen asuinpaikka. Useimmissa tapauksissa Slovakian tuomioistuimet tekevät päätöksensä sen valtion lain mukaan, jossa kanne on nostettu. Muihin elatusvelvollisuuksiin (esimerkiksi puolisoiden välisiin elatusvelvollisuuksiin) sovelletaan sen valtion lakia, jossa elatusavun saajan kotipaikka on. Lapsen vakituisen asuinpaikan liittymäperuste on tärkein vanhempien ja lasten välisiin suhteisiin sovellettava liittymäperuste. Tuomioistuin ottaa vain poikkeuksellisisa tapauksissa huomioon myös sellaisen toisen valtion lain, jolla on oleellinen yhteys käsiteltävään asiaan.

3.6 Avio-oikeuden alainen omaisuus

Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 21 §:ssä säädettyissä puolisoiden varallisuussuhteita koskevissa lainvalintasäännöissä vahvistetaan liittymäperusteeksi puolisoiden kansalaisuus. Tätä voidaan kuitenkin soveltaa johdonmukaisesti vain, jos puoliset ovat saman valtion kansalaisia. Muissa tapauksissa sovelletaan Slovakian oikeutta. Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetussa laissa ei säännellä tilanteita, joissa liittymäperusteesta tapahtuu muutos (puolisoiden yhteisen kansalaisuuden muutos). Oikeuskäytännössä on kuitenkin vahvistettu, että sovellettava laki määräytyy sen ajankohdan perusteella, jolloin oikeudellisesti merkityksellinen tapahtuma tapahtui. Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 21 §:n 2 momentissa suljetaan pois mahdolliset ristiriidat täsmentämällä, että sovittuja aviovarallisuusoikeudellisia järjestelyjä (esimerkiksi sopimuksia yhteisomistuksen rajoittamisesta tai avioehtosopimuksia) on arvioitava sen lain mukaisesti, jota sovelletaan puolisoiden aviovarallisuussuhteisiin sinä ajankohtana, jolloin järjestely tehdään. Tätä lainvalintasääntöä voidaan soveltaa vain yhdessä jonkin muun lainvalintasäännön kanssa, mutta ei yksinään.

Slovakian aineellisessa oikeudessa säädetään erityisestä aviovarallisuussuhteesta, puolisojen välisestä yhteisomistuksesta, joka syntyy, kun avioliitto solmitaan, ja lakkaa avioliiton päättyessä. Yhteisomistuksen soveltamisalaa voidaan tämän jälkeen rajoittaa tai laajentaa puolisojen keskinäisellä sopimuksella tai sitä voidaan muuttaa jollain muulla tavalla (lakkauttaminen tai palauttaminen mukaan lukien) tuomioistuimen päätöksellä. Slovakian oikeudessa ei ole avioehtosopimuksia.

3.7 Testamentit ja perinnöt

Lainvalintasäännön mukaan perimys perustuu yhteen liittymäperusteeseen: kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain yleisen lainvalintasäännön nojalla oikeudellisiin perimysuhteisiin sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalainen testamentintekijä oli kuollessaan (17 §). Tämä on ainoa liittymäperuste koko perimyksen osalta, eikä siinä tehdä eroa aineellisen ja aineettoman omaisuuden välillä. Jos testamentintekijä oli kuollessaan kahden tai useamman valtion kansalainen tai kansalaisuudeton, sovellettava kansalaisuus määritetään kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 33 §:n mukaisesti.

Kun kyse on kelpoisuudesta tehdä tai peruuttaa testamentti tai testamenttiin tai tahdon ilmaisemiseen liittyvistä epäselvyyksistä, sovellettava kansalaisuus on testamentintekijän kansalaisuus silloin kun hän ilmaisee tahtonsa. Tämä tarkoittaa sitä, että jos kansalaisuudessa tapahtuu muutos sen jälkeen, kun tämä tahto on ilmaistu, se ei vaikuta testamentin tai sen peruuttamisen pätevyyteen. Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 18 § muodostaa näin ollen erityissäännöksen suhteessa saman lain 3 §:n 2 momenttiin, jossa säädetään, että jos toisen valtion kansalainen suorittaa oikeustoimen Slovakian tasavallassa, riittää, että hänellä on siihen kelpoisuus Slovakian oikeuden nojalla. Lakia, joka on määritetty sen valtion mukaan, jonka kansalainen testamentintekijä oli tahdon ilmaisemisen ajankohtana, sovelletaan myös määritettäessä, miten omaisuus voidaan jättää testamentilla perinnöksi kuoleman jälkeen. Testamentin muotoon ja sen peruuttamiseen sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalainen testamentintekijä oli testamentin tehdessään. Riittää kuitenkin, että testamentti on sen valtion lain mukainen, jossa se tehtiin (18 §). Tätä täydentävää lainvalintasääntöä sovelletaan, jos testamentintekijä ei noudattanut siinä valtiossa vaadittua muotoa, jonka kansalainen hän oli testamentin laatimisajankohtana. Tämä tarkoittaa, että jos testamentintekijä ei täyttä sen valtion lainsäädännössä säädettyjä testamentin muotoa koskevia ehtoja, jonka kansalainen hän oli testamentin tehdessään, mutta täyttää testamentin laatimispaikan lainsäädännössä säädetty ehdot, testamentti katsotaan päteväksi.

Slovakian aineellisen oikeuden nojalla omaisuutta voidaan periä lain, testamentin tai näiden molempien perusteella. Lainsäädännössä säädetään neljästä perimyoikeuksien mukaan määräytyvästä perillisten ryhmästä, joissa aiempi ryhmä sulkee pois sitä myöhemmät ryhmät. Ensimmäiseen ryhmään kuuluvat testamentintekijän lapset ja puoliso; muihin ryhmiin kuuluvat muut sukulaiset ja henkilöt, jotka asuivat vainajan kanssa yhteisessä kotitaloudessa vähintään vuoden ajan ennen tämän kuolemaa ja jotka tästä syystä hoitivat yhteistä kotitaloutta tai olivat elatuksen suhteen riippuvaisia vainajasta. Testamenttiin perustuvan perimyksen osalta lainsäädännössä säädetään, että lakisääteiset ehdot täyttävien testamenttien on oltava perittävän laatimia tai laadittu notaarin vahvistaman asiakirjan muodossa. Testamentin tekemisen edellyttämä vähimmäisikä on 15 vuotta. Testamenttausvapautta on rajoitettu sikäli, että alaikäisten jälkeläisten on saatava vähintään lakiosansa jäämistöstä ja täysi-ikäisten jälkeläisten on saatava vähintään puolet lakiosastaan. Slovakian oikeudessa sallitaan perinnöstä luopuminen (vain koko perinnön eli sekä varojen että velkojen osalta), perimyskelvottomuus (laissa säädetyn edellytyksin), jälkeläisten perinnöttömäksi tekeminen (perittävän laatimalla perinnöttömäksi tekemistä koskevalla asiakirjalla) ja valtionperintö (jolloin jäämistö menee perillisten puuttuessa valtiolle), mutta siinä ei tunnusteta yhteisiä testamentteja, perintösopimuksia eikä kuolinvuodelahjoja.

3.8 Kiinteä omaisuus

Slovakian oikeudessa kiinteällä omaisuudella tarkoitetaan tonttimaata tai kiintein perustuksiin maaperään kiinnitettyjä rakennuksia (siviililain 119 §). Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain mukaan kiinteää omaisuutta koskevien esineoikeuksien yleinen liittymäperuste on kiinteän omaisuuden sijaintipaikan laki (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 5 §, jota sovelletaan myös irtaimeen omaisuuteen, jos se ei kuulu 6 ja 8 §:n soveltamisalaa – ks. 2.3 kohta). Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 7 § on kuitenkin tähän säännökseen nähden ensisijainen, ja sen mukaan huomioon otetaan julkisten rekisterien tiedot, joilla luodaan, muutetaan tai lakkautetaan sellaista omaisuutta koskevia esineoikeuksia, joka sijaitsee toisessa valtiossa kuin siinä, jonka oikeutta sovelletaan kyseistä omaisuutta koskevien esineoikeuksien luomisen, muuttamisen tai lakkauttamisen oikeusperusteisiin. Tällaisissa tapauksissa sovelletaan kiinteän omaisuuden sijaintipaikan voimassa olevaa lainsäädäntöä julkisten rekisterien tiedoista.

Slovakian nykyisessä lainsäädännössä ”julkisilla rekistereillä” tarkoitetaan kiinteistörekisteriä (katasteri) (kiinteistörekisteristä annettu laki nro 162/1995), mutta historiallisesti omaisuusrekistereitä ovat myös maarekisteri, rautatierekisteri, kaivosrekisteri ja vesivälirekisteri.

3.9 Maksukyvyttömyys

Kansainvälisen tekijän sisältäviä maksukyvyttömyysmenettelyjä, joissa on osallisina Euroopan unionin tai Euroopan talousalueen jäsenvaltioita, säännellään maksukyvyttömyydestä ja uudelleenjärjestelystä annetulla lailla nro 7/2005 (maksukyvyttömyyslaki), ellei neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1346/2000 toisin

säädettä. Maksukyvyttömyyslaissa säädetään, että ellei Slovakian tasavaltaa sido jokin kansainvälinen sopimus, jolla säännellään konkurssiin asetetun velallisen suorituksia velkojille, ulkomaisten tuomioiden tunnustamiseen sovelletaan vastavuoroisuusperiaatetta maksukyvyttömyyslain mukaisissa menettelyissä. Slovakialaisen tuomioistuimen julistama maksukyvyttömyys koskee myös toisen valtion alueella olevaa omaisuutta, mikäli tämä sallitaan kyseisen valtion lainsäädännössä.

Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annettu laki sisältää lainvalintasääntöjä, joita sovelletaan konkurssiin soveltuvin osin. Niitä ovat 5 § (liittymäperuste on irtaimen tai kiinteän omaisuuden sijaintipaikka), 7 § (rekisteröintiä julkisiin rekistereihin koskeva liittymäperuste on omaisuuden sijaintipaikka) sekä velvoitteita koskevat säännökset (9 § ja sitä seuraavat pykälät).

Päivitetty viimeksi: 06/05/2024

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.